

Овсяннікова Ольга Олександрівна

*доцент кафедри судоустрою та прокурорської діяльності
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

Овсянникова Ольга Александровна

*доцент кафедры судоустройства и прокурорской деятельности
Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого*

Ovsyannikova Olga

*Associate Professor of the Department of
Juridical System and Prosecutorial Activity
Yaroslav Mudryi National Law University*

Липнік Вікторія Сергіївна

*студентка Міжнародно-правового факультету
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Лыпник Виктория Сергеевна

*студентка Международно-правового факультета
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого*

Lypnik Viktoriia

*Student of International Law Faculty
Yaroslav Mudryi National Law University*

DOI: 10.25313/2520-2308-2020-11-6520

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ СУДДІВ

ПРОБЛЕМНЫЕ АСПЕКТЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ СУДДЕЙ

JUDGE SAFETY PROBLEMATIC ASPECTS

Анотація. В даній статті розкрито зміст забезпечення безпеки судів в аспекті їх незалежності. Надано перелік нормативно-правових актів, що регулюють захист суддів на національному рівні та міжнародному. Також досліджено засоби, які держава надає для захисту життя та здоров'я суддів. Розглянуто еволюцію забезпечення будівлі суду засобами захисту: які вони були на початку становлення української незалежності і до нашого часу. Проаналізовано діяльність органів, що надають захист суддям, розглянуто сутність їхньої роботи та функції, які на них покладено. Проведено аналіз можливих випадків загрози для життя та здоров'я суддів та спроб вплинути таким чином на їх рішення. Розглянуто багато видів загрози для суддів. До них належать напади в залі суду, акції протесту під будівлею суду, напади на суддю під його будинком, загрози по телефону та за смс-повідомленнями, загрози збоку особи, щодо якої виноситься вирок і багато іншого. Наведено приклади з життя, коли була створена загроза для життя та здоров'я суддів. Було проведено пояснення стосовно того, яка причина такої небезпеки для суддів і що є джерелом небезпек для цієї професії. Зазначено, до яких негативних наслідків призводить така дестабілізація. Згадано всі новели, які були запроваджені в сфері охорони життя та здоров'я суддів. Зокрема, які посади і органи було створено для забезпечення безпеки. В роботі наведено пропозиції, які були надані З'їздом суддів щодо покращення ситуації. Детально розглянуто, в чому полягає робота Служби судової охорони і які зрушення відбулися відтоді, як цей орган розпочав свою роботу. Перераховано повноваження, які надано Службі Судової охорони та які заходи вона може застосовувати для боротьби з правопорушниками. Зазначено порядок надання судді охорони, в яких випадках вона застосовується і як проходить надання охорони для суддів Вищого Антикорупційного Суду.

Ключові слова: безпека суддів, забезпечення безпеки, захист суддів, незалежність судді, гарантії незалежності суддів, незаконний вплив на суд, відповідальність за втручання в діяльність суду, органи, що забезпечують захист суддів, заходи забезпечення безпеки суддів, заходи забезпечення безпеки суддів, Служба Судової Охорони.

Аннотация. В данной статье раскрыто содержание обеспечения безопасности судов в аспекте их независимости. Предоставлен перечень нормативно-правовых актов, которые регулируют защиту судей на национальном уровне и международном. Также исследованы средства, которые государство предоставляет для защиты жизни и здоровья судей. Рассмотрена эволюция обеспечения здания суда средствами защиты: какие они были в начале становления украинской независимости и до нашего времени. Проанализирована деятельность органов, которые предоставляют защиту судьям, рассмотрена сущность их работы и функции, которые на них положены. Проведен анализ возможных случаев угрозы для жизни и здоровья судей и попыток повлиять таким образом на их решение. Рассмотрены многие виды угрозы для судей. К ним принадлежат нападения в зале суда, акции протеста под зданием суда, нападения на судью под его домом, угрозы по телефону и за смс-сообщениями, угрозы сбоку лица, относительно которой выносится приговор и многие другие. Приведены примеры из жизни, когда была созданная угроза для жизни и здоровья судей. Было проведено объяснение относительно того, какая причина такой опасности для судей и что является источником опасностей для этой профессии. Отмечено, к каким негативным последствиям приводит такая дестабилизация. Упомянуты все новеллы, которые были введены в сфере охраны жизни и здоровья судей. В частности, какие должности и органы были созданы для обеспечения безопасности. В работе приведены предложения, которые были предоставлены Съездом судей относительно улучшения ситуации. Детально рассмотрено, в чем заключается работа Службы судебной охраны и какие сдвиги состоялись с тех пор, как этот орган начал свою работу. Перечислены полномочия, которые предоставлены Службе Судебной охраны и какие мероприятия она может применять для борьбы с правонарушителями. Отмечен порядок предоставления судьи охраны, в каких случаях она применяется и как проходит предоставление охраны для судей Высшего Антикоррупционного Суда.

Ключевые слова: безопасность судей, обеспечения безопасности, защита судей, независимость судьи, гарантии независимости судей, незаконное влияние на суд, ответственность за вмешательство в деятельность суда, органы, которые обеспечивают защита судей, мероприятия обеспечения безопасности судов, мероприятия обеспечения безопасности судей, Служба Судебной Охраны.

Summary. This article reveals the content of ensuring the safety of courts in the aspect of their independence. Provided a list of regulations that govern the protection of judges at the national level and internationally. The funds that the state provides to protect the life and health of judges have also been investigated. The evolution of providing the courthouse with means of protection is considered: what they were at the beginning of the formation of Ukrainian independence and up to our time. The activities of the bodies that provide protection to judges are analyzed, the essence of their work and the functions that are assigned to them are considered. Many types of threats to judges are considered. These include attacks in the courtroom, protests under the courthouse, attacks on a judge under his house, threats by phone and SMS, threats from the side of the person being sentenced and many others. Examples from life when there was a threat to the life and health of judges are given. An explanation was given as to what is the reason for this danger to judges and what is the source of the dangers to the profession. It is noted what negative consequences such destabilization leads to. All the novels that have been introduced in the field of protecting the life and health of judges are mentioned. In particular, what posts and bodies were created to ensure security. The paper contains proposals that were submitted by the Congress of Judges to improve the situation. The article discusses in detail what the work of the Judicial Protection Service is and what progress has taken place since this body began its work. Lists the powers that have been granted to the Judicial Security Service and what measures it can use to deal with offenders. The procedure for granting protection to a judge, in which cases it is applied and how the provision of protection for judges of the Supreme Anti-Corruption Court is carried out is noted.

Key words: security of judges, security, protection of judges, independence of a judge, guarantees of independence of judges, illegal influence on the court, responsibility for interfering with the activities of the court, bodies that ensure the protection of judges, measures to ensure the safety of courts, measures to ensure the safety of judges, Judicial Security Service.

Постановка проблеми. Для ефективного здійснення суддями судочинства їм має бути забезпечено самостійність та незалежність у їхній діяльності. Ці два важливих фактори полягають, перш за все, у належній захищеності життя та здоров'я суддів. Для цього держава здійснює належне

матеріально-технічне забезпечення судів та підготовку кадрів для охорони судів. Аспекту захищеності суддів та будівель судів присвячено багато наукових праць, оскільки це питання завжди було актуальним, як в суспільстві, так і серед науковців. Про актуальність забезпечення безпеки суддів свідчить

і широка законодавча база, оскільки це питання врегульовується численними нормативно-правовими актами, в тому числі і нормами міжнародного права. Проблема забезпечення безпеки «служителів Феміди» пройшла свій шлях від примітивних засобів до досконалого технічного забезпечення. Нещодавно в Україні з метою захисту суддів від посягання на їх життя було створено молодий орган — Службу судової охорони, який діє з 4 квітня 2019 року. Небезпека для суддів останнім часом зростає, тому правники і держава займається пошуком нових засобів охорони.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням цього питання займалися такі науковці, як Шульгач Н. М. [1], Рачинський А. П. [2], Кривецький О. П. [4], Овчаренко О. М. [11] та інші, разом із тим, кожного року фіксуються нові випадки тиску на суд та суддів, що потребує більш глибокого наукового осмислення вказаного питання.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). За мету поставлено розкриття сутності принципу незалежності суду та суддів в аспекті забезпечення їхньої безпеки, а також дослідження стану реальної охорони в Україні життя та здоров'я суддів. Крім цього, в даному аспекті проаналізувати ефективність роботи Служби судової охорони.

Виклад основного матеріалу. Захищеність суддів є важливим чинником самостійності суду та охорони прав і свобод людини. Принцип незалежності суддів є передумовою утвердження верховенства права. Незалежність судді виражена в його недоторканості та імунитеті; забороні втручання у здійснення правосуддя; відповідальності за неповагу до суду чи судді; визначеними законом засобами забезпечення особистої безпеки судді, членів його сім'ї, майна, а також іншими засобами їх правового захисту [1, с. 228]. Для того, щоб забезпечити незалежність суддів необхідно звернути увагу не лише на внутрішні фактори (тобто всередині самої судової системи). Вагомими є зовнішні фактори, що в більшості і формують незалежність суддів [2].

Незалежність суддів входить до складу їх статусу. Вона є конституційним принципом організації та функціонування судів, а також професійної діяльності суддів, які при здійсненні правосуддя підкоряються лише закону. Це визначено, зокрема, у ст. 48 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» [3].

На національному рівні незалежність суддів закріплена статтями 126 та 129 Конституції України. Ними передбачається заборона будь-якого впливу на суддю.

Неможливо оминути і міжнародні стандарти, де також згадується принцип незалежності суддів. Він розкривається наступним чином: «судді є вільними та

зобов'язані приймати безсторонні, неупереджені рішення згідно з власною оцінкою фактів і знанням права без будь-яких обмежень, впливів, спонукань, примусів, загроз або втручання з будь-яких причин» [4].

Цей принцип закріплений також в Законі України від 13 травня 2010 р. № 2181-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» та процесуальному законодавстві.

Крім того, Законом «Про судоустрій і статус судів» встановлюється, що не допускається звуження змісту та обсягу передбачених законом гарантій самостійності судів, їх незалежності та правової захищеності (ч. 8 ст. 14), а також зазначається, що неприпустимим є зменшення грошового забезпечення суддів (ч. 1 ст. 123) та скорочення видатків на утримання судів у поточному фінансовому році (ч. 3 ст. 120).

Закон «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» встановлює систему особливих заходів державного захисту суддів та працівників апаратів судів, працівників правоохоронних органів від перешкоджання виконанню покладених на них законом обов'язків і здійсненню наданих прав, а так само від посягань на життя, здоров'я, житло і майно зазначених осіб та їх близьких родичів у зв'язку із службовою діяльністю цих осіб [5].

Про забезпечення безпеки суддів йдеться і у Рішеннях Конституційного Суду України. Так, рішенням Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України положень статей 19, 42 Закону України «Про Державний бюджет України на 1999 рік» закріплено положення про особливий порядок фінансування суддів як конституційну гарантію суддів. Так як ця складова є визначальною для забезпечення безпеки «служителів Феміди», вважаємо доречним її розглянути. Важливим механізмом забезпечення такої гарантії є встановлений частиною першою статті 130 Конституції України обов'язок держави забезпечувати фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів шляхом окремого визначення у Державному бюджеті України видатків на утримання судів. Централізований порядок фінансування судових органів з Державного бюджету України в обсягах, які мають забезпечувати належні економічні умови для повного і незалежного здійснення правосуддя, фінансування потреб судів (витрати на розгляд судових справ, комунальні послуги, ремонт і охорону судових приміщень, придбання оргтехніки, поштові витрати тощо) має обмежити будь-який вплив на суд і спрямований на

гарантування судової діяльності на основі принципів і приписів Конституції України [6].

Не зважаючи на достатній рівень правової регламентації питань забезпечення незалежності суддів та охорони їхньої безпеки, із року в рік фіксується все більше випадків втручання у діяльність суддів. На сьогоднішній день відомо багато випадків фізичного та психологічного тиску на суддів. Це проявляється у вигляді різноманітних статей в соціальних мережах, де автори інтерпретують інформацію про суддю на власний розсуд. Також тиск на суддю може носити характер спроб різноманітних посадових осіб схилити суд до прийняття рішення у власних інтересах. Частішають випадки захоплення судів, вибухів гранат, погромів залів засідань, підпалення шин під будівлями судів і навіть захоплення заручників.

Наприклад, на початку цього року заступник голови Московського районного суду міста Харкова повідомив про погрози на його адресу з боку невідомої особи [7]. Також зафіксовано випадок, коли довічно засуджений пригрозив суддям Верховного Суду вбивством за винесені рішення у справі. Коли касаційну скаргу засудженого не задовольнили і залишили вирок без змін, суддя отримала повідомлення від користувача Н. із погрозою вбивством судді та членам її сім'ї. Користувач Н. також розмістив інформацію, яка містить образливі висловлювання, ненормативну лексику та нецензурну лайку щодо судової системи загалом та на адресу суддів, у Facebook в групі «Судді України» [8].

Ці та інші численні випадки звичайно потребують вжиття дієвих заходів з боку держави для реального забезпечення безпеки суддів та членів їхніх сімей. Варто зазначити, що наразі засоби захисту суддів вдосконалюються, але така ситуація була в нашій країні не завжди. Для прикладу візьмемо Постанову Пленуму Верховного Суду України N 10 від 18.06.99, де детально розкрито ситуацію з забезпечення безпеки суду на той момент. Аналіз практики у справах про посягання на життя, здоров'я, гідність, житло і майно суддів, працівників суду і правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у судочинстві показав, що ситуація була критичною. Суди районного рівня знаходилися у приміщеннях, непридатних для здійснення судочинства, вони були незабезпечені охороною громадського порядку, безпеки суддів, працівників суду й учасників судового розгляду. Пленум наголосив, що потрібно врахувати небезпечність ситуації, з якою судді стикаються в своїй роботі. Вони знаходяться у зоні зіткнення протилежних інтересів і пов'язаного з цим ризику, несуть велике психологічне й фізичне навантаження, зазнають погроз, посягань

на життя, здоров'я, честь, гідність, майно з боку зацікавлених у розгляді тієї чи іншої справи осіб. Було встановлено, що правоохоронні органи не реагують на повідомлення про погрози та не завжди ефективно провадять заходи по виявленню злочинців. Отже, як видно з цього уривку, рівень захищеності був мінімальним [9].

Довгий час стан забезпечення безпеки суддів був критичним. Наприклад, у Рішенні Ради Суддів України № 65 від 26 жовтня 2018 року зазначалося, що незважаючи на численні звернення РСУ та з'їзду суддів до Верховної Ради, Президента, Кабінету Міністрів, Генерального прокурора, Міністра внутрішніх справ, керівництва Національної поліції та Національної гвардії, Вищої ради правосуддя, Державної судової адміністрації ситуація із станом забезпеченням охорони судів, забезпечення особистої безпеки суддів та членів їх сімей, працівників суду, забезпечення безпеки учасників судового процесу залишається вкрай критичною. Останнім часом спостерігається збільшення випадків нападів на суддів та членів їх сімей, завдання шкоди їх життю, здоров'ю чи майну. Такі випадки призводять до дестабілізації діяльності судової влади, становлять загрозу утвердженню в Україні принципу верховенства права, підривають основи правопорядку в державі, завдають непоправної шкоди авторитету України на міжнародній арені [10].

Звідси випливає необхідність у постійній охороні будівлі суду і, в окремих випадках, особистій охороні суддів. Наразі постала проблема забезпечення порядку у залі суду під час проведення засідання; вдосконалення повноважень судді-спікера, який би роз'яснював учасникам процесу їх права та обов'язки, надавав пояснення для широкого загалу з приводу рішень по справі або спростовував недостовірну інформацію.

Звичайно, що загроза для суддів йде не лише від пересічних громадян, але й від представників влади. Останні часто вдаються до тиску, щоб домогтися вигідних для них рішень. Як зазначає О. Овчаренко, прикладом втручання депутатів у діяльність суду є перевірка, яка була проведена Комітетом Верховної Ради України з питань правосуддя Стрийського міськрайонного суду Львівської області. Зокрема, було створено депутатську комісію у складі двох народних депутатів та головного консультанта секретаріату Комітету, які здійснили певні дії з перевірки діяльності Стрийського міськрайонного суду [11, с. 214].

Судді зазнають нападів в свою сторону і в мережі Інтернеті. Якщо суддя неактивний в соціальних мережах, то він не може захистити себе. Така ситуація впливає на авторитет суддів. Крім того, доступність,

яку на сьогоднішній день, дають соціальні мережі, значно шкодить слугам Феміди: обвинувачені і підозрювані, як було у прикладі, наведеному вище, можуть вдаватися до погроз. Вони збирають інформацію про суддю, яку використовують у власних цілях. Зокрема, Вища Рада Правосуддя встановила, що в ніч з 5 на 6 жовтня 2016 року за місцем проживання судді невідомі особи вчинили спробу знищення майна, закидавши підвір'я пляшками з невстановленою рідиною [12].

Всі зазначені вище аргументи є причиною того, що стан незалежності судів і суддів потребує посилення, зокрема, з питань щодо охорони судів, життя, здоров'я та майна суддів та їх сімей. Така позиція була висловлена на XV черговому З'їзді суддів України [13].

Для практичного вирішення цієї проблеми було надано такі пропозиції:

- розробка і прийняття спеціального Закону України «Про Службу судової охорони», який регулюватиме правовий статус вказаного суб'єкта, як правоохоронного органу з наділенням його повноваженнями, достатніми та необхідними для негайного реагування і припинення проявів неповаги до суду, тиску на суддів, втручання у здійснення правосуддя;
- забезпечення судів технічними засобами (системи відеоспостереження, металошукачі, турнікети, камери схову тощо).

На виконання вказаного рішення було створено Службу судової охорони, яка розпочала свою роботу 4 квітня 2019 року. До цього її обов'язки здійснювалися підрозділами Національної поліції України та Національної гвардії України.

Служба судової охорони здійснює підтримання громадського порядку в суді, припинення проявів неповаги до суду, а також охорону приміщень суду, органів та установ системи правосуддя, виконання функцій щодо державного забезпечення особистої безпеки суддів та членів їхніх сімей, працівників суду, забезпечення у суді безпеки учасників судового процесу [3]. Закон «Про судоустрій і статус суддів» надає співробітникам Служби судової охорони право застосовувати зброю, заходи фізичного впливу та спеціальні засоби в порядку й випадках, визначених законами України «Про Національну поліцію» та «Про охоронну діяльність». Тому для охорони громадського порядку в судах й органах судової влади, для захисту суддів та учасників судового процесу співробітник Служби має право застосовувати спеціальні засоби і зброю в разі загрози життю суддів, учасників процесу, своєму власному. Співробітники Служби також мають право затримувати осіб, які незаконно проникли або намагаються проникнути на

територію й у приміщення суду, органів та установ системи правосуддя. Затриманих осіб, які вчинили правопорушення, передаватимуть працівникам поліції для вжиття відповідних заходів реагування.

Як зазначив голова Ради Суддів України Богдан Моніч, «Служба судової охорони — молодий орган, який продовжує формуватися і вже ефективно виконує свої функції».

Як правило, більшість державних органів створювалися на базі вже існуючих. Служба судової охорони формувалася без жодного фундаменту, з нуля, тому перші її кроки були сконцентровані на створенні дієвої нормативно-правової бази і, зокрема, Стратегії розвитку Служби до 2022 року, яка погоджена Державною судовою адміністрацією України та Вищою радою правосуддя.

2 березня поточного року за ініціатииви Голови РСУ відбулась спільна нарада щодо проблемних питань з допуску осіб до приміщень судів. На ній були присутні представники Вищої ради правосуддя, Служби судової охорони, Державної судової адміністрації України, Спеціалізованої прокуратури, Національної асоціації адвокатів та Ради адвокатів України. За словами голови Служби судової охорони під захистом вже знаходяться 214 об'єктів системи правосуддя в 16 областях України, продовжується робота з формування територіальних управлінь. Державна судова адміністрація висловила свій намір придбати сканери та інших видів техніки, які давали б можливість здійснювати безпекові заходи [14].

Результатом цієї наради стало затвердження Інструкції про державне забезпечення особистої безпеки суддів та членів їх сімей, працівників суду. Ця Інструкція визначає порядок державного забезпечення особистої безпеки суддів та членів їх сімей, працівників суду.

Особлива увага, зокрема, надається забезпеченню безпеки суддям Вищого антикорупційного суду. Так, зазначається, що суддям Вищого антикорупційного суду у зв'язку із здійсненням правосуддя в кримінальних провадженнях щодо корупційних та пов'язаних з корупцією злочинів додатково до визначених статтею 5 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» заходів надаються додаткові види заходів забезпечення безпеки, а саме:

- 1) судді Вищого антикорупційного суду, а в разі потреби за його заявою також членам його сім'ї, надається цілодобова охорона;
- 2) за заявою судді Вищого антикорупційного суду здійснюється цілодобова охорона особистого або службового житла судді;

- 3) житло судді Вищого антикорупційного суду оснащується охоронною сигналізацією та кнопками тривожної сигналізації;
- 4) у разі загрози життю чи здоров'ю судді Вищого антикорупційного суду, членів його сім'ї за заявою судді Служба судової охорони забезпечує тимчасове розміщення таких осіб у місцях, що гарантують їхню безпеку.

Для вжиття заходів щодо особистої охорони осіб, щодо яких здійснюється державне забезпечення особистої безпеки, співробітники уповноважених підрозділів Служби, які залучені до особистої охорони цих осіб, озброюються вогнепальною зброєю, забезпечуються засобами індивідуального захисту та спеціальними засобами, засобами радіозв'язку, іншим майном та спорядженням, які використовуються (застосовуються) відповідно до законодавства України. Вид зброї та форма одягу (однострій або цивільна) визначаються керівником уповноваженого підрозділу Служби залежно від специфіки поставлених завдань [15].

Наразі під охороною Служби судової охорони перебуває 215 органів системи правосуддя. Зараз працюють більше 800 співробітників. Для забезпечення їх охорони і безпеки щоденно залучається понад 800 співробітників ССО. А загалом протягом 2020 року понад 400 установ системи правосуддя

України перейдуть під охорону Служби, до кінця 2021 року — 855. Таким чином, повністю буде вивільнено від виконання невластивих їм функцій підрозділи Національної поліції та Національної гвардії України. Притому гранична чисельність працівників служби на кінець 2021 року планується близько 14 тисяч осіб.

Крім підрозділів безпосередньої охорони приміщень судів, будуть сформовані й структури для швидкого реагування та фізичної охорони суддів, які діятимуть у дев'яти регіонах (округах) для реагування на спеціальні потреби й виклики. Підбираючи кадри, особливу увагу звертаємо на фахівців, які мають досвід служби в інших силових структурах держави, бойовий досвід. Зазначимо, що на сьогодні в лавах Служби судової охорони проходять службу та працюють 677 учасників бойових дій та АТО/ООС, або кожен четвертий.

Висновки. В роботі було розглянуто еволюцію реалізацію принципу незалежності суддів в аспекті захищеності суддів від посягань на їх життя від початку становлення України до сьогодення. В ході дослідження було виявлено недоліки в забезпеченні безпеки суддів та розглянуто, яким чином держава реагує на їх усунення, а також запропоновані дієві заходи щодо вдосконалення стану забезпечення безпеки суддів в Україні.

Література

1. Шульгач Н. М. Поняття та сутність принципу незалежності суддів // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права, 2011. № 6. С. 227–230.
2. Рачинський А. П., Огилько А. В. Незалежність суддів як передумова функціонування самостійної й авторитетної судової влади, що відповідає європейській системі цінностей та стандартів захисту прав людини // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія: Державне управління, 2016. № 1. С. 66–74.
3. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звертання: 15.11.20)
4. Кривецький О. Захист суддів як гарантія верховенства права // Громадська думка про правотворення, 2018. № 7 (151). С. 3–5.
5. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text> (дата звертання: 15.11.20)
6. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 19, 42 Закону України «Про Державний бюджет України на 1999 рік» (справа про фінансування судів) від 24 червня 1999 року № 6-рп/1999. URL: <http://csu.gov.ua/storinka-knygy/557-finansuvannya-sudiv> (дата звернення: 15.11.20)
7. Українське право [Електронний ресурс]: [Інтернет-портал]. Електронні дані. [Львів: Інформаційно-правовий портал ТОВ Інформаційне агентство «Українське право», 2015–2020]. URL: <https://ukrainepravo.com/> (дата звернення: 15.11.20)
8. Закон і Бізнес [Електронний ресурс]: [Інтернет-портал]. Електронні дані. [Київ: Інформаційно-правовий портал ТОВ «Редакція газети «Закон і Бізнес», 1991–2020]. URL: <http://zib.com.ua> (дата звернення: 15.11.20)
9. Постанова Пленуму Верховного Суду України N 10 від 18.06.99 Про застосування законодавства, що передбачає державний захист суддів, працівників суду та правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у судочинстві. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-99#Text> (дата звернення: 15.11.20)

10. Закон і Бізнес [Електронний ресурс]: [Інтернет-портал]. Електронні дані. [Київ: Інформаційно-правовий портал ТОВ «Редакція газети «Закон і Бізнес», 1991–2020]. URL: <http://zib.com.ua> (дата звернення: 15.11.20)
11. Овчаренко О. М. Проблеми запобігання незаконному втручанням в діяльність судових органів України // Вісник Академії правових наук України. Право, 2013. № 1(72). С. 212–223.
12. Рішення ВРП «Про вжиття заходів щодо забезпечення незалежності суддів за повідомленням голови Стрийського міськрайонного суду Львівської області Бораковського В. М. про втручання в діяльність судді щодо здійснення правосуддя» від 03.10.17. URL: <http://www.vru.gov.ua/act/11640>
13. Про заходи забезпечення безпеки судів і суддів, охорони судів та осіб, котрі беруть участь у здійсненні судочинства: Закон України від 26.10.2018 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0065414-18#Text>
14. За ініціативи Голови РСУ відбулась спільна нарада щодо проблемних питань з допуску осіб до приміщень судів // Офіційний веб-портал «Рада Суддів України». URL: <http://rsu.gov.ua/en/news/za-iniciativi-golovi-radi-suddiv-ukraini-vidbulas-spilna-narada-sodo-problemnih-pitanz-dopusku-osib-do-primisen-sudiv>
15. Безпека суддів та членів їх сімей: РСУ затвердила інструкцію // Закон і Бізнес. 22.07.20 URL: https://zib.com.ua/ua/143656-bezpeka_suddiv_ta_chleniv_ih_simey_rsu_zatverdila_instrukciy.html

References

1. Shul'gach N. M. Ponyattya ta sutnist' pry'ncy'pu nezalezhnosti suddiv // Naukovi zapysky' L'viv's'kogo universytetu biznesu ta prava, 2011. # 6. S. 227–230.
2. Rachy'ns'ky'j A. P., Ogy'l'ko A. V. Nezalezhnist' suddiv yak peredumova funkcionuvannya samostijnoyi j avtor'y'tetnoyi sudovoyi vlady', shho vidpovidaye yevropejs'kij sy'stemi cinnostej ta standartiv zaxy'stu prav lyudy'ny' // Visnyk Nacional'noyi akademiyi derzhavnogo upravlinnya pry' Prezy'dentovi Ukrayiny'. Seriya: Derzhavne upravlinnya, 2016. # 1. S. 66–74.
3. Pro sudoustrij i status suddiv: Zakon Ukrayiny' vid 2 chervnya 2016 r. # 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (data zvertannya: 15.11.20)
4. Kry'vecz'ky'j O. Zaxy'st suddiv yak garantiya verhovenstva prava / Gromads'ka dumka pro pravotvorennya, 2018. # 7 (151). S. 3–5.
5. Pro derzhavny'j zaxy'st pracivny'kiv sudu i pravooxorony'x organiv: Zakon Ukrayiny' vid 23 grudnya 1993 r. # 3781-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text> (data zvertannya: 15.11.20)
6. Rishennya Konstytucijnogo Sudu Ukrayiny' u spravi za konstytucijny'm podannjam Verhovnogo Sudu Ukrayiny' shhodo vidpovidnosti Konstytuciyi Ukrayiny' (konstytucijnosti) polozhen' statej 19, 42 Zakonu Ukrayiny' «Pro Derzhavny'j byudzhet Ukrayiny' na 1999 rik» (sprava pro finansuvannya sudiv) vid 24 chervnya 1999 roku # 6-rp/1999. URL: <http://ccu.gov.ua/storinka-knygy/557-finansuvannya-sudiv> (data zvernennya: 15.11.20)
7. Ukrayins'ke pravo [Elektronny'j resurs]: [Internet-portal]. Elektronni dani. [L'viv: Informacijno-pravovy'j portal TOV Informacijne agentstvo «Ukrayins'ke pravo», 2015–2020]. URL: <https://ukrainepravo.com/> (data zvernennya: 15.11.20)
8. Zakon i Biznes [Elektronny'j resurs]: [Internet-portal]. Elektronni dani. [Ky'yiv: Informacijno-pravovy'j portal TOV «Redakciya gazety' «Zakon i Biznes», 1991–2020]. URL: <http://zib.com.ua> (data zvernennya: 15.11.20)
9. Postanova Plenumu Verhovnogo Sudu Ukrayiny' N 10 vid 18.06.99 Pro zastosuvannya zakonodavstva, shho peredbachaye derzhavny'j zaxy'st suddiv, pracivny'kiv sudu ta pravooxorony'x organiv ta osib, yaki berut' uchast' u sudochy'nstvi. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-99#Text> (data zvernennya: 15.11.20)
10. Zakon i Biznes [Elektronny'j resurs]: [Internet-portal]. Elektronni dani. [Ky'yiv: Informacijno-pravovy'j portal TOV «Redakciya gazety' «Zakon i Biznes», 1991–2020]. URL: <http://zib.com.ua> (data zvernennya: 15.11.20)
11. Ovcharenko O. M. Problemy' zapobigannya nezakonnomu vtruchannju v diyal'nist' sudovy'x organiv Ukrayiny' // Visnyk Akademiyi pravovy'x nauk Ukrayiny'. Pravo, 2013. #1(72). S. 212–223.
12. Rishennya VRP «Pro vzhyttya zaxodiv shhodo zabezpechennya nezalezhnosti suddiv za povidomlennjam golovy' Stryjs'kogo mis'krajonnogo sudu L'viv's'koyi oblasti Borakovs'kogo V. M. pro vtruchannya v diyal'nist' suddi shhodo zdijsnennya pravosuddya» vid 03.10.17. URL: <http://www.vru.gov.ua/act/11640>
13. Pro zaxody' zabezpechennya bezpeky' sudiv i suddiv, oxorony' sudiv ta osib, kotri berut' uchast' u zdijsnenni sudochy'nstva: Zakon Ukrayiny' vid 26.10.2018 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0065414-18#Text>
14. Za iniciaty'vy' Golovy' RSU vidbulas' spil'na narada shhodo problemny'x py'tan' z dopusku osib do pry'mishhen' sudiv // Oficijny'j veb-portal «Rada Suddiv Ukrayiny'». URL: <http://rsu.gov.ua/en/news/za-iniciativi-golovi-radi-suddiv-ukraini-vidbulas-spilna-narada-sodo-problemnih-pitanz-dopusku-osib-do-primisen-sudiv>
15. Bezpeka suddiv ta chleniv yix simej: RSU zatverdyla instrukciyu // Zakon i Biznes. 22.07.20 URL: https://zib.com.ua/ua/143656-bezpeka_suddiv_ta_chleniv_ih_simey_rsu_zatverdila_instrukciy.html